

Ikasgaiak

Inaxito Albisuri, esker onez

Imanol Miner Aristizabal

Oarso urtekariaren erredakzio taldeak zerbait idaztera animatu nauenean, urteetako isilaldia etenda, buruan nituen bestelako kontuak bazterrean uztea hobetsi dut horrelako gertakari batek oinak lurrera ekarri eta egiazko lehenetsunak zeintzuk diren ohartzen laguntzen digutela iritzita. Izan ere, Inaxitorenak itzal egiten die jorratu asmo nituen gainerako gaiei, bizitzaren zentzuari berari argi eginez eta egiazki garrantzitsuak diren gaietara arreta fokatuz. Ordea, nekez etortzen dira hitzak, gure artetik joan berri den euskaltzalearen gaineko idazlan bat abiatzerakoan, nekez diot, baina badatoz eta bizi-bizi gainera.

Nire kasuan, Inaxitoren berri haurtzaroan izan nuen, laurogeietan, orduan kontserbatorioa esaten genion herriko musika eskolan, euskara ikasten ibilia zen irakasle baten ahotik. Horrela jakin nuen bazela herrian Inaxito Albisu izeneko

bat, euskara eskolak bere etxean ematen zituena eta jende askoren euskara irakasle izateaz gain, oso ezaguna zena. Baina ezagutu, gaztaroan laurogeita hamarretan, unibertsitate urteetan ezagutu genuen elkar, Ibon Zabala zenaren ondoan, Arantxi Iragorri, Nagore Bengoetxea eta Miren Olaskoagarekin batera, Zintzilik Irratiko *Mikelan Zai* saiorako, elkarrizketa egin genionean ziur aski. Bere bizitza kontatu zigun, bere abenturak, bere gorabeherak, berak soilik zekien moduan, eta hori nahikoa ez eta, gure irratsaioaren izenean berean azaltzen zen Mikelazuloko Mikelaren berri eman zigun, herriko txoko kuttunaren izenak gordetzen zuen jatorriari argi berria emanez.

Hasieratik konektatu genuen elkarrekin, besteak beste, bere baitan borborka bizi zuen gauzak kontatzeko gogoak bete-betean gure jakin-minarekin egin baitzuen topo lehen elkarrizketa hartan, eta ordutik aurrera, ez zen solasaldi eta

txolarterik falta izan gure artean. Urteen joanarekin, ordea, zahartzaroak batetik eta alarguntzeak bestetik errukirik gabe apalarazi zuten Inaxito azken urteetan, eta ondorioz, itzaltzen ikusi dugu, gure artetik joan den arte. Joan, fisikoki diot, hezur-haragiz alegia, bere espiritua, gogoa eta ilusioa gurekin geratu baitira, berarekin bizi, partekatu eta ikasitakoak oro, gure oroimenetan bilduta. Datozen lerroetan, beraz, bizipen hausnartuen gisa ahaleginduko naiz bere ikasgai zenbait partekatzen, niretzat bezain argigarri gerta dakion etorkizuneko irakurleari.

Transmisorea: Zenbat gauza ez ote ditugu ikasi berarekin? Herriko euskaltzale askorentzat kulturaren transmisore erabatekoa eta bizia izan da Inaxito, bizitzaren eskola bat ere bai, nola ez, ez baitzen fosilak jaso bezala ematera mugatu, bere galbahetik, bere bizi esperientzian kontrastatuta, bere umorez zipriztinduta kontaktzen zizkigun kontatu beharrekoak, bere erara hausnartuta edo digerituta, berrituta beraz, bizi-bizi, unean uneko ikusmoldeetara ekarrita nahiz erreferentzietan kokatuta, zentzu berri batez jantzita beti.

Kontalaria: Gutako bakoitzarekin kalean geratu eta hizketan hasten zen bakoitzean, erakutsi zigun gauzak beste modu batera bizi zitezkeela, beste modu batera begiratu, beste modu batera kontatzeko alegia, izan ere, ustez bizirik ez duten gauza askoren biziaren giltza kontakizunean omen dago. Eta Inaxitok bere kontakizunekin bizirik jarri zituen gutako bakoitzaren baitan hainbat eta hainbat gauza: Iraganeko Erreterria / Orereta, Mikelazulo bezalako lekuak, berak ezagutu zituen gure aitona-amonak bezala, birramona-birraitonak eta euren pasadizoak ere, bere aurrekoengandik jasotako idealak eta herrian oraindik bete gabeko ametsak, besteak beste.

Bizia: Bizitasuna eta umorea berezkoak zituen, baita hizkera freskoa ere, bere adinkideei entzutea edo Inaxitori entzutea, ez zen gauza bera. Moralak kimatutako zintzone eta zintzoroen hizkera planotik aldentuta, aditz konplikatueta galdu gabe, dotore behar zenean dotore eta solte behar zenean solte, biraoak eta gainerako esapideak sano-sano baliatuko zituen, hizkuntzaren indar-guneak eta aukerak egoki kudeatuz. Horren

lekuko dira Zintzilik irratikoak bezala, Euskal Herriko Ahotsak egitasmoko grabazioak. Euskaraz hitz egiten helduaroan ikasia izaki, arnas freskoa eta motibazio berritua ekarri zituen, XX. mendeko hamarkada ilun haietan, herriko euskaldunon komunitatera.

Gaztea: Freskotasuna, bizipoza eta gatzetasuna ere adinak ez dituela zertan apaldu ikasi genuen berarekin, bere begiradaren dirdira, umore ganberroa, izaera akrata, eta beraz, eraldaketarako gogoia, zahartzaroan ere bizi-bizi atxiki baitzituen; akaso horrexegatik enpatizatzen zuen denekin berehala, baita gazteenekin ere. Lau Haizetara, Mikelazulo, Zintzilik Irratiaren gisako egitasmoen bueltan ezagutu genuenok, lehen eskutik ezagutu genituen bere hautu eta hobespenak, belaunaldien arteko etenak gaindituz, zubigile jardun baitzuen.

Apala: Ofizialdegietatik aparte, bere belau-naldikideengan ohikoa ez zen xamurtasuna erakutsi zuen bazter herriekiko. Alkohol-zaletasunarekin bizitzen ikasi beharrak, apaltasun handiz bere errealitatea onartu eta orduko moralak zigortutako bazter herriekin enpatizatzea eta haien ondoan eta alde jardutera eraman zuen ezinbestean. Bestea bere errealitatean aitortuz eta onartuz, aurreiritziak gaindituz, ezezagunarengana hurbilduz, arretaz entzunez, bizi esperientziak partekatuz, jabekuntza bideak zabalduz, bere duintasuna eta bere ingurukoena berreskuratzen lagundu zuen, eta eredu bilakatu, antzeko askapen prozesuak bizi dituzten gainerako bazter herrientzat: euskaldunak eta alkohol-zaleak ez ezik, droga eta jokoekin bestelako menpekotasunak bizi dituztenak, emakumeak, sexu langileak eta sexu askapenaren defendatzaileak, besteak beste.

Eraldatzailea: Euskara irakaslea izan zen urte luzez Inaxito, gainbehera zihoakion bizimoduari irauli bat eman eta bere bizitzaren uhalei heltzea erabakiz euskaraz ikasi zuenetik behintzat, euskarari bizia emanez eman zion bizia euskarak Inaxitori, hartu-eman bizigarri baten gisara.

Joria: Baina haratago begiratzuz gero, eta arestian zerrendatutako ikasgaiak kontuan hartuz gero, gauza guztien gaineratik, azpitik eta alboetatik, lengoaia bat landu zuen bizi osoko ibilbidean jori-jori, biziaren lengoaia bera alegia. Izan ere abiapuntuko lengoaia hori gabe, ezin txikitatik ukatu zitzaion

hizkuntzara hurbildu eta ezin besteekin ikasitakoa partekatzea iritsi.

Aztia: Soilik horrela uler daiteke Madrilen psikiatrikoko mediku hark euskaraz ikas zezan gomendatu zionean, apaltasunez gomendioari heldu eta euskaldun gisa osatzeari ekin izana, bai eta alkoholaren atzaparretatik ihes egiteko, euskarazko eskolak ematen hasi izana bera ere. Galtzaileen taldean ibili denak, azti ibili eta etsitzen ikasi beharra baitauka bizitzaren erronkak banan-banan gainditzeko baita bizitzaren sekreturik gutiziatuenak ulertzeko ere, alegia, hartu eta emanaren arteko oreka, apaltasunaren indarra, etengabeko eraldaketaren ezinbestekotasuna, belaunaldi, genero eta gisako aurreiritzien gaineratik pertsonen arteko enpatiaren garrantzia, hemen eta orain garenarekin kabitu beharrarena alegia, besteek esango dutenari kasurik egin gabe, fresko, sano, berez zeriola, jori.

Eroa: "Eroek salbatuko dugu mundu hau, Imanol", esaten zidan serio-demonio, eta geroz eta konplexuago den gizarte honetan sinistuta nago horrela dela eta horrela izango gero ere, sekulan ez baitu arrazoiak izan bihozkadaren indarririk: guraso "eroek" eman zenioten bultzada orain 50 urte sortutako ikastolari, zu bezalako euskaltzale "eroek" garatu aurrerago gauskolak, "eroek" transmititu etxeetan euskara, eta egun ere, gure erokeriaz ohartu gabe akaso, baina "eroak" bakarrik bizi gara euskaraz. Eta eskerrak gure eroak bizi gaituen, ordena bakarrik ez, kaosa ere beharrezkoa izango baitugu, gure bizitzako pausoak, orekaren kinkatik barrena eramateko, lana eta jarana, alegia, XXI. mendeak ekarri dizkigun erronkei erantzun egokiak bilatzeko.

Amaitzeko, Inaxitoren bizipen, pasadizo eta abenturez beste batzuk ere ariko diren esperantzarekin, eta behinola, *Lau Haizetara* aldizkariaren lehen ale hartan, Inaxitok berak Iñaki Alberdi euskaltzaleari esker onez idatzitako hitz haien bidetik, nire aldetik, gurean utzi dizkigun fruitu onenak bildu nahi izan ditut, ikasgai eta beraz elikagai izan baitira atzetik bidean goazenontzat, hain zuzen ere, euskara irakasle baten bizitzako ikasgaiak, edo nahiago baduzue, bizitzaren irakasle baten euskara ikasgaiak, Inaxitorentzat bezala gutako gero eta gehiagorentzat, gramatika eta lexikoaren batura baino zerbait gehiago den euskara, bizitza bera izaki.